

اصول اخلاق انتخاباتی رسانه‌ها
گزیده‌ای از بیانات مقام معظم رهبری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصول اخلاق انتخاباتی رسانه‌ها

گزیده‌ای از بیانات مقام معظم رهبری

«تا قبل از انتخابات و در خود انتخابات، باید همت همه این باشد که آرامش سیاسی کشور را حفظ کنند؛ نگذارند فضای سیاسی کشور، جنجالی و متلاطم شود.» این‌ها جملاتی بود که رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع مردم شیروان در سفر به استان خراسان شمالی مطرح فرمودند. بلافاصله پس از آن نیز ایشان در بیانات در جمع دانش‌آموزان و دانشجویان در تاریخ ۱۳۹۱/۸/۱۰ مناسبت سالروز تسخیر لانه جاسوسی، هر گونه تحریک احساسات مردم در جهت اختلاف را مصداق «خیانت به کشور» دانستند؛ لذا نظر به اهمیتی که موضوع «آرامش سیاسی» در آستانه انتخابات دارد و باتوجه به اینکه واقع شدن در مقطعی تاریخی که عبور از فتنه‌ها، نفاق‌ها و انحرافات، هوشیاری ویژه‌ای را در بین مردم و مسئولان می‌طلبد، حساسیت شرایط فعلی را دو چندان کرده، رسالت رسانه‌های پایبند به اصول و مبانی دینی بیش از پیش اهمیت می‌یابد.

امید ما این است که همگان و به خصوص رسانه‌ها، به همان مقدار که بر رسالت سیاسی و رسانه‌ای خود تاکید می‌ورزند، رعایت اخلاق انتخاباتی را نیز بر خود فریضه بدانند و در عمل بدان بکوشند.

آنچه در ادامه می‌آید، نص صریح صحبت‌های رهبر معظم انقلاب در باب اخلاق انتخاباتی - توصیه‌ها و هشدارها، باید‌ها و نبایدهای- رهبر انقلاب به اصحاب رسانه است که در ادوار مختلف توسط معظم له بیان شده است.

توصیه‌ها (بایدها)

۱. حفظ آرامش سیاسی و ایجاد فضای معتدل و پرشور و نشاط در کشور

« در این برهه که ما نزدیک انتخاباتیم، خواهش می‌کنم که نسبت به این مسأله به طور جدی اهتمام بورزند که کاری کنیم که فضای کشور در آستانه‌ی انتخابات یک فضای معتدل، آرام و دلنشین و با صفا و دور از تشنج و درگیری باشد، تا مشوق مردم برای انتخابات شود.» (بیانات در دیدار اعضای هیأت دولت، ۱۳۸۲/۶/۵) « چون در حال تشویش و اضطراب، پیدا کردن راه درست دشوار میشود. انسانی که از آرامش روحی برخوردار است، درست فکر میکند، درست تصمیم می‌گیرد، درست حرکت میکند.» (خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۲۹/۰۳/۱۳۸۸) « به هم زدن امنیت یک ملت بزرگترین گناهی است که ممکن است کسی مرتکب بشود.» (بیانات در سالروز عید سعید مبعث، ۲۹/۰۴/۱۳۸۸)

« انتخابات باید در فضایی انجام گیرد که هم پُر شور و زنده و با نشاط باشد، هم آرام و متین باشد؛ یعنی شور و نشاط باشد، اما تشنج نباشد؛ متانت و آرامش و اطمینان و استقرار باشد. این فضای مطلوب انتخابات است. هرکس این‌طور عمل کند، خدمت کرده است؛ هرکس عکس این عمل کند، یا مردم را نسبت به انتخابات بدبین کند، یا آن‌ها را از نتایج انتخابات ناامید کند، یا فضا را با شایعه‌پراکنی و تهمت‌زنی و درگیری‌های دروغین ملتهب کند و از آرامش بیرون بیاورد، خیانت کرده است؛ هرکس می‌خواهد باشد؛ این را همه بدانند. مردم با دقت نگاه می‌کنند و در این قضایا، دوستان و دشمنان و خیرخواهان و بدخواهان خود را می‌شناسند. خیرخواه آن کسی است که فضا را با نشاط و با شور نگه می‌دارد و در عین حال با حرف‌های آرامش‌بخش خود، فضا را برای انتخابات آماده می‌کند تا مردم بیایند و در انتخابات شرکت کنند. ان‌شاء‌الله این انتخابات، از انتخابات‌های قبلی هم بالاتر و پُرشورتر باشد و تعداد شرکت‌کنندگان بیشتر باشند. آدم بدخواه و بددل کسی است که اولاً نیش می‌زند که مردم را بدبین کند، بعد هم فضا را ملتهب می‌کند؛ یعنی فضای تهمت، فضای بدبینی و

فضای تشنج سیاسی درست می‌کند؛ این‌ها بسیار بد است. بعضی طرفدار این هستند که همیشه دعوا وجود داشته باشد! چرا باید دعوا باشد؟! یک ملت در سایه دعوای بین خود، به جایی نمی‌رسد. یک ملت هرچه می‌خواهد و هر آرزویی که دارد، با اتحاد، با وحدت، با همدلی و با همدستی، به آن آرزوها می‌رسد. چرا بعضی همه تلاششان این است که دل‌ها را با هم بد کنند؛ دل‌ها را پُر از کینه از هم بکنند و دائماً علیه یکدیگر جوّ تهمت به‌وجود آورند؟! چه چیزی برای مملکت و ملت و آینده و نظام به‌دست می‌آید، جز این‌که دستشان از حقایق و از صفا و امانت و صداقت خالی است؟! می‌خواهند چیزی گفته باشند؛ این‌طوری حرف می‌زنند؛ این‌طوری می‌نویسند! باید فضای کشور را به سمت همدلی پُرشاط و پُرشور پیش ببرند؛ وظیفه همه است.» (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳/۱۱/۱۳۷۸)

تلاش جهت حماسه آفرینی با ایجاد فضای امید، خوش بینی، محبت و عطف

«امسال همه، بخصوص گویندگان، نویسندگان، سیاسیون، منبردارها و تریبون‌دارها، تصمیم بگیرند فضا را، فضای محبت و عطف قرار دهند؛ ذهن‌ها و دل‌ها را نسبت به یکدیگر تحریک نکنند.» (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۶/۰۱/۱۳۸۱)

«اگر چنانچه دل از امید خالی شد، فکر از منطق صحیح تهی شد، حماسه به وجود نمی‌آید. ما در ذهنها تردید ایجاد کنیم، در دلها یأس تزریق کنیم، حماسه به وجود نمی‌آید؛ معلوم است که نه. حماسه آفرینی این است: فضای بدبینی به وجود نیاید؛ فضای سوء ظن به وجود نیاید؛ فضای امید، فضای خوشبینی، فضای نگاه به چشم‌اندازها به وجود آید؛ چشم‌اندازهایی که قطعی است، یقینی است، حقیقی است، تلقینی نیست.» (بیانات در دیدار جمعی از مداحان، ۱۳۹۲/۲/۱۱)

تبدیل انتخابات به وسیله‌ای برای حماسه آفرینی و ناامیدسازی دشمن

«جناح‌های مختلف، جریان‌های مختلف، گرایش‌های مختلف، همه آحاد مردم، با شوق و ذوق و علاقه‌مندی همه‌ی عواملشان را بسیج کنند و انتخابات را به عنوان یک هدف عالی، هدف خوب، هدف شیرین مورد توجه قرار بدهند و به دعوا و جنجال و اهانت و پنجه به روی هم کشیدن قضایا را نکشاند. انتخابات را وسیله‌ای بکنید برای اینکه دشمنان را ناامید بکنید و ان‌شاءالله این انتخابات هم مثل بقیه‌ی انتخابات‌ها مایه‌ی عزت روزافزون اسلام باشد.» (بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۳۱/۰۶/۱۳۸۶)

افزایش سطح آگاهی و تحلیل مردم

«مطبوعات در کشور ایران و در نظام جمهوری اسلامی، کجای کارند؟ چه هستند و چه هستند؟ آیا زاید و سرباری هستند؟ زینت‌المجالسی هستند؟ یا نه؛ یک عنصر حقیقی و مؤثر و اجتناب‌ناپذیر و سازنده‌اند؟ نظر ما، البته، معطوف به نکته دوم و جمله اخیر است. ما معتقدیم که مطبوعات برای نظام جمهوری اسلامی، یک مقوله تجمّلاتی و تشریفاتی نیست. بنابراین، افزایش

آن، تنوع آن، کیفیت یافتن آن، و اگر خطایی دارد، تصحیح آن، جزو کارهای اساسی در این نظام است. نظام جمهوری اسلامی یک نظام مردمی است و کسی نمی‌تواند این را منکر شود. مخالفین ما هم نمی‌توانند این را منکر شوند. حداکثر این است که مردم را تخطئه می‌کنند و می‌گویند «مردم نفهمیدند و با این مسؤولین و این نظام، صفا کردند» بالاخره صفای مردم با این نظام را نمی‌توانند منکر شوند و این، مطلب واضحی است. سر و کار ما با مردم است؛ پس این نظام، نظامی است مردمی.

مردم باید اهل تحلیل شوند تا بفهمند که نظام برایشان مفید است. آگاهی برای چنین نظامی، مثل آب و هوا، لازم و واجب است. نظام ما، این گونه است. هر چه مردم بیشتر آگاه باشند، نظام جمهوری اسلامی، بیشتر سود می‌برد. بنابراین، این نظام، به آگاه سازی مردم نیازمند است.» (دیدار جمعی از اعضای جامعه مطبوعات با رهبر انقلاب، ۱۳۷۵/۲/۱۳)

تحریر و تشویق مردم به حضور و مشارکت گسترده به عنوان یک «وظیفه» با شیرین و موجه و مستدل کردن انتخابات برای آنان

«اگر ما بتوانیم یک حجم آرای بالایی را داشته باشیم این برای جمهوری اسلامی آبرویی است و برای مردم تشویق کننده است، برای خدمت گزارها تشویق کننده است که بتوانند با دلگرمی خدمت بکنند. بنابراین مردم را تشویق کنید، تحریر کنید و هدایت کنید. من خواهش می‌کنم از آقایان که از تحریر مردم بر شرکت فعال در انتخابات فروگذار نشود، این آزمایش، آزمایش فوق العاده مهمی ست.» (بیانات در دیدار با واحد روحانیت حزب جمهوری، ۱۳۶۳/۱/۲۱)

«انتخابات را در چشم مردم شیرین، مستدل و موجه کنید و حرکتی را به صورت یک وظیفه در مردم بوجود آورید که حقیقتاً هم برای مردم وظیفه است.» (بیانات در دیدار با رئیس و معاونان سازمان صدا و سیما، ۱۳۷۶/۲/۲۳)

«آدم‌های که اهل سخن گفتن و مطلب نوشتن هستند و روزنامه‌ها را اداره می‌کنند و افرادی از این قبیل در هر جای کشور که هستند موظفند مردم را له شرکت در انتخابات تشویق و وادار کنند. هرکسی کاری انجام دهد که به نحوی موجب دلسرد شدن مردم از انتخابات شود، خلاف وظیفه انجام داده است.» (بیانات در جمع استانداران کشور، ۱۳۷۴/۱۰/۲۶)

ترغیب و تشویق مردم به انتخاب اصلاح و دعوت به ملاک گرایی

«کسانی که زبان گویایی دارند، قلم توانایی دارند و آبرویی پیش مردم دارند - که این آبرو هم جزو ذخایر الهی است و خدای متعال به هرکس داده است، باید آن را در راه او مصرف کند و به کار ببرد - مردم را توجیه و تشویق کنند و آدم‌های خوب را به آن‌ها معرفی نمایند.» (بیانات در دیدار اعضای هیأت نظارت بر انتخابات شورای نگهبان، ۱۳۷۴/۱۱/۱۴)

« مردم را به انتخابات، به انتخابات احسن، به دقت و ملاک گرایی دعوت کنید؛ نباید بی کار بمانید. از نزدیک انتخابات، همه ی تشکله‌ها و تجمع‌ها باید مردم را به انتخابات، به انتخاب احسن و به ملاک‌ها دعوت کنند.» (بیانات در دیدار با اعضای شورای مرکزی انجمن اسلامی مهندسان خراسان، ۱۳۷۵/۷/۲۳)

پاسداری از انتخابات به مثابه یک نعمت الهی

« انتخابات که مظهر حضور مردم است، مظهر مردم‌سالاری دینی است، باید پشتوانه‌ی امنیت ما باشد. نباید اجازه داد که این چیزی که ذخیره‌ی امنیت است، پشتوانه‌ی امنیت است، به امنیت ما صدمه وارد کند. دیدید، حس کردید، از نزدیک لمس کردید آن وقتی را که دشمنان میخواهند از انتخابات علیه امنیت کشور سوء استفاده کنند. باید همه مراقب باشند، همه بهوش باشند. آحاد مردم، مسئولان گوناگون، منبرداران سیاسی، کسانی که میتوانند با مردم حرف بزنند، همه مراقب باشند، مواظب باشند؛ از انتخابات مانند یک نعمت الهی پاسداری کنند.» (خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۱۳۹۰/۶/۹)

نقد و نظارت، اطلاع‌رسانی و تبادل آراء

«برای مطبوعات سه وظیفه عمده قائلم: وظیفه نقد و نظارت، وظیفه اطلاع‌رسانی صادقانه و شفاف، وظیفه طرح و تبادل آراء و افکار در جامعه، معتقدم که آزادی قلم و بیان، حق مسلم مردم و مطبوعات است. در این هم هیچ تردیدی ندارم و این جزو اصول مصرّحه قانون اساسی است. معتقدم اگر جامعه‌ای مطبوعات آزاد و دارای رشد و قلم‌های آزاد و فهمیده را از دست بدهد، خیلی چیزهای دیگر را هم از دست خواهد داد. وجود مطبوعات آزاد، یکی از نشانه‌های رشد یک ملت و حقیقتاً خودش هم مایه رشد است؛ یعنی از یک طرف رشد و آزادگی ملت، آن را به وجود می‌آورد؛ از طرف دیگر، آن هم به نوبه خود می‌تواند رشد ملت را افزایش دهد. البته معتقدم در کنار این ارزش، ارزشها و حقایق دیگری هم وجود دارد که با آزادی مطبوعات و آزادی قلم، آن ارزشها نباید پامال شود. هنر بزرگ این است که کسی بتواند هم آزادی را حفظ کند، هم حقیقت را درک کند، هم مطبوعات آزاد داشته باشد، هم آن آسیبها دامنش را نگیرد. باید این‌گونه مشی کرد.» (بیانات و پرسش و پاسخ در جمع دانشجویان و اساتید دانشگاه صنعتی امیر کبیر، ۱۳۷۹/۱۲/۹)

استفاده از قدرت استدلال جهت برخورد با مخالفان

« یکی از خصوصیات امیرالمؤمنین در ممشای سیاسی‌اش این بود که با دشمنان خود و مخالفان خود با استدلال حرف میزد و استدلال میکرد. در نامه‌هایی که حتی به معاویه نوشته است - با اینکه دشمنی بین معاویه و امیرالمؤمنین شدید بود، در عین حال او نامه مینوشت، اهانت میکرد، حرف‌های خلاف میگفت - استدلال میکرد بر اینکه روش تو غلط است. با طلحه و زبیر که آمدند با امیرالمؤمنین بیعت کردند - این‌ها به عنوانی که میخواهیم عمره برویم، از مدینه خارج شدند، رفتند به طرف مکه. امیرالمؤمنین مراقب بود، از اول هم گفت که این‌ها قصدشان عمره نیست. رفتند و کارهایی کردند؛ حالا تفصیلهای زیاد است - حضرت اینجور میفرماید: «لقد نعمتما بسیرا و ارجأتما کثیرا»؛ شما یک چیز کوچک را وسیله و مایه‌ی اختلاف قرار دادید، این همه نقاط مثبت را ندیده گرفتید؛ دم از دشمنی میزنید، دم از مخالفت میزنید. با این‌ها متواضعانه امیرالمؤمنین حرف میزند، توضیح میدهد؛ میگوید: من دنبال دشمن نمیگردم. » (خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۲۰/۰۶/۱۳۸۸)

انتقاد منطقی و واقع بینانه به دور از منفی بافی

« البته انتقاد منطقی، گفتن حرف صحیح اینقدر حرف‌های آشکار وجود دارد که انسان اگر ذکر آن‌ها را نکند، اصلاً هم غیبت نیست، و میتواند انسان نقد بکند. بله مسلم است، امروز یک جریان صحیح و حقی در جامعه‌ی ما وجود دارد، جریان‌های باطلی هم وجود دارد که به انواع و اقسام طرق میخواهند جامعه را خراب کنند، انقلاب را منحرف کنند؛ در این شکی نیست. آدم‌هایی هم در رأس این جریان‌ها هستند. چه لزومی دارد که انسان به این آدم‌ها تهمت بزند. چه لزومی دارد که غیبت این‌ها را بکند. حرف آشکار اینقدر دارند؛ همان حرف‌های آشکار را بیان بکنند، تبیین بکنند، توضیح بدهند، مطلب روشن خواهد شد. » (خارج فقه / حکم غیبت با ابزار قلم و رسانه‌های جدید، ۰۷/۱۰/۱۳۸۹)

تقید کامل به قانون اساسی

«این رسانه‌های الکترونیکی و اینترنتی متأسفانه موجب شده است که افراد پمحابا علیه یکدیگر حرف بزنند، بد بگویند. باید از طرف مسئولین کشور برای این هم یک جوری تدبیر بشود. ولی عمده این است که خود ما مردم، خودمان را مقید کنیم

به اخلاق اسلامی؛ خودمان را مقید کنیم به قانون. حالا این حرف من بهانه‌ای نشود برای اینکه يك عده‌ای بروند جوان‌های انقلابی را به عنوان جوان‌های تند، مورد ملامت و شماتت قرار بدهند؛ نه، من همه‌ی جوان‌های غیور کشور را، جوان‌های مؤمن انقلابی کشور را فرزندان خودم میدانم و پشت سر آن‌ها قرار می‌گیرم؛ من از جوانان انقلابی و مؤمن و غیور حمایت می‌کنم؛ منتها همه را توصیه می‌کنم به این که در رفتار خود، با اخلاق اسلامی رفتار کنند؛ قانون را مراعات کنند. همه باید قانون را مراعات کنند. تجسم انقلاب در قانون جمهوری اسلامی است.» (بیانات در حرم رضوی، ۰۱/۰۱/۱۳۹۱)

داشتن حسن ظن

«قرآن کریم می‌فرماید: «لولا اذ سمعتموه ظن المؤمنون و المؤمنات بأنفسهم خیراً»؛ یعنی وقتی افک را شنیدید چرا به همدیگر حسن‌ظن نداشتید؟ یعنی از اول رد کنید افک را. [اگر] آمدند به يك نفری تهمت زدند، يك چیزی را گفتند - حالا یا با عنوان تهمت یا به عنوان غیبت - چرا قبول می‌کنید؟ ببینید این کلمه‌ی لولای تحذیریه در قرآن و در کلام عرب خیلی معنای وسیعی دارد، فقط معنایش «چرا» نیست، که ما بگوئیم چرا این کار را نکردی. چرای با تأکید است. یعنی آه، وای، چرا؛ معنای «لولا» این است؛ تحذیریه است. {چرا} «لولا اذ سمعتموه ظن المؤمنون و المؤمنات بأنفسهم [خیراً]»؛ یعنی چرا به هم ظن نیک ندارید، چرا به هم حسن‌ظن ندارید. تا فوراً کسی آمد، شما بگوئید بله، احتمال درست‌اش هم اگر بود، آدم به صورت یقین آن را بداند و نقل بکند. این درست نیست، این ممنوع است. این چیزی که امروز مورد ابتلاست در جامعه‌ی ما، از همان چیزهایی است که بایست از همین ادله‌ی غیبت بفهمیم که درست نیست؛ این وضعی که وجود دارد درست نیست.» (خارج فقه / حکم غیبت با ابزار قلم و رسانه‌های جدید، ۰۷/۱۰/۱۳۸۹)

عمل بر اساس انصاف و اثبات و نفی بر اساس حق و صدق

«سعی کنند با انصاف عمل کنند. اثبات و نفی‌شان با توجه به حق و صدق باشد [...] گاهی انسان حرف‌های عجیب و نسبت‌های عجیبی می‌شنود. این حرف‌ها مردم را نگران می‌کند؛ کسی را هم به گوینده‌ی این حرف‌ها دلبسته و علاقه‌مند نمی‌کند! همه توجه داشته باشند؛ اذهان عمومی را تخریب نکنند. این همه نسبت خلاف دادن به این و آن، تخریب کننده‌ی اذهان مردم است؛ واقعیت هم ندارد؛ خلاف واقع هم هست. بنده که از همه‌ی این آقایان اوضاع کشور را بیشتر می‌دانم و بهتر خبر دارم، می‌دانم که بسیاری از این مطالبی که بعنوان انتقاد درباره‌ی وضع کشور و وضع اقتصاد و این‌ها می‌گویند، خلاف واقع است؛ اشتباه می‌کنند.» (بیانات در دیدار خانواده‌های شهدا و ایثارگران کردستان، ۸۷/۲/۲۲)

رعایت تقوا و عمل صادقانه

« هر کس بین خود و خدا سعی کند از جاده‌ی صلاح و حق تخطی نکند و پا را کج نگذارد. تقوای سیاسی؛ یعنی هر کس که در کار سیاست است، سعی کند با مسائل سیاسی صادقانه و دردمندانه و از روی دلسوزی برخورد کند. سیاست به معنای پشت هم اندازی و فریب و دروغ گفتن به افکار عمومی مردم، مطلوب اسلام نیست. سیاست یعنی اداره‌ی درست جامعه؛ این جزو دین است. تقوای سیاسی، یعنی انسان در میدان سیاست، صادقانه عمل کند.» (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۶/۰۱/۱۳۸۱)

« در يك جمله‌ای از امیرالمؤمنین نقل شده که: «لو لا التقی لکنت ادهی العرب»؛ اگر تقوا دست و پای مرا نمی‌بست، همه‌ی آحاد و مکاران عرب، مکر و حيله را بهتر بلد بودم. يك جای دیگر در مقام مقایسه‌ی معاویه با خودش - چون معاویه به دهاء و مکر در حکومت معروف بود - به حسب آنچه که نقل شده، فرمود: «واللّٰه ما معاویة بأدهی منی»؛ معاویه از من زرنگتر نیست. منتها علی چه کند؟ وقتی بنای بر رعایت تقوا و رعایت اخلاق دارد، دست و زبانش بسته است. روش امیرالمؤمنین این است. تقوا که نبود، دست و زبان انسان باز است، میتواند همه چیز بگوید، خلاف واقع میتواند بگوید، تهمت میتواند بزند، دروغ به مردم میتواند بگوید، نقض تعهدات میتواند بکند، دل‌بستگی به دشمنانِ صراط مستقیم میتواند پیدا کند. وقتی تقوا نبود، اینجوری است. امیرالمؤمنین میفرماید: من سیاست را با تقوا انتخاب کردم، با تقوا اختیار کردم؛ این است که در روش امیرالمؤمنین، مکاری و حيله‌گری و کارهای کثیف و این چیزها وجود ندارد؛ پاکیزه است.» (خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۲۰/۰۶/۱۳۸۸)

افزایش قدرت تحلیل سیاسی و دشمن شناسی به منظور جلوگیری از بازی در زمین دشمن

« همه ی کسانی که در این میدان، کار خلاف می کنند، دشمنان نیستند؛ این هم معلوم باشد. بعضی هم دوستان نادانند، بعضی خودی‌های غافلند. من از خودی‌ها مصرا می خواهم قدی ذهن خودشان را باز کنند و فکر خودشان را به کار بیندازند؛ بفهمند امروز دشمن کیست، چه می خواهد و چه می کند، عقل این است. شما در جبهه ی جنگ باید بدانید که آیا این چیتی که تیراندازی می کنید، مباران می کنید، همان جایی نیست که دشمن می خواهد مباران شود؟ چرا شما کار دشمن را به عهده می گیرید؟! چرا جاده دشمن را هموار می کنید برای اینکه بتواند نیروهای خودی را دور بزند؟! تأکیدی

که ما همیشه می‌کنیم بر این که افراد، قدرت تحلیل سیاسی داشته باشند، برای این است که اینگونه اشتباهات را نکنند[...]. امروز کشور و ملت احتیاج دارد به این مردم، تیزبین و هوشیار باشند، بیدار و دشمن‌شناس باشند و بفهمند دشمن چه می‌کند.» (بیانات در دیدار جمعی از جهادگران جهاد سازندگی، ۱۳۷۷/۷/۱۵)

هشدارها (نبایدها)

× عدم کمک به خواست دشمن با:

• پرهیز از انتشار مطالب دروغ و فریب

« این‌که بنده مکرز به مطبوعات و رسانه‌ها توصیه می‌کنم که با مسائل کشور مسؤولانه برخورد کنند، به خاطر همین است. دشمن می‌خواهد مطالب خود را در بین مردم به‌دروغ و فریب منتشر کند. ما نباید عامل دشمن شویم و کار دشمن را آسان کنیم و همان چیزی را که او می‌خواهد در فضای فکری و فرهنگی جامعه ما به وجود آورد، در داخل کشور به وسیله مطبوعات، رسانه‌ها و تریبون‌ها به خورد مردم دهیم. این خطای بسیار بزرگی است. اگر عمداً و با توجه صورت‌گیری، خیانت بزرگی است و اگر از روی غفلت باشد، خطای بزرگی است. باید خیلی آگاه و مراقب بود.» (بیانات در دیدار اعضای ستادهای نماز جمعه‌ی سراسر کشور، ۰۵/۰۵/۱۳۸۱)

• پرهیز از بیان سخنان خلاف واقع یا با تکیه بر گمان واهی

« از گویندگان و نویسندگانی که توفیق سخن گفتن با مردم را دارند، درخواست می‌کنم که همواره خدا را در نظر داشته، حقیقت را بیان کنند و با سخنان خلاف واقع یا تکیه بر گمان واهی، خدای ناخواسته، به تبلیغات دشمن کمک نکرده؛ کام شیرین مردم را تلخ نکنند.» (پیام پس از مرحله‌ی اول انتخابات چهارمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۲۷/۰۱/۱۳۷۱)

• پرهیز از اظهارنظرات و حرف‌های مطابق خواست دشمن

« همه باید مراقب باشند. در کشور، کسانی که اهل نوشتنند، اصحاب مطبوعات، کسانی که رسانه‌ها دست آن‌هاست،

کسانی که تریبون‌ها دست آن‌هاست، مراقب باشند به این خواست دشمنان کمک نکنند. بعضی دانسته، بعضی ندانسته، با اظهارنظرهاشان، با حرف‌هاشان، به خواست دشمن کمک میکنند؛ باید همه مراقب باشند. دشمن امروز میخواهد از جمهوری اسلامی یک چهره‌ی نامطلوبی به ملت‌های منطقه نشان بدهد تا آن‌ها به این طرف سوق داده نشوند و خط ایستادگی در مقابل استکبار - که خصوصیت ملت ایران است - در میان آن‌ها رواج پیدا نکند؛ لذا ما باید مراقب باشیم.» (بیانات در اجتماع مردم کنگاور، ۲۷/۰۷/۱۳۹۰)

«همه‌ی نامزدهای انتخابات و همه‌ی هواداران‌شان، خودشان را در مقابل توطئه‌ی احتمالی دشمن مسئول امنیت بدانند. انتخابات را متهم نکنند؛ کسی آب به آسیاب دشمن نریزد؛ در تبلیغات، القاء فضای اختلاف و ناامیدی نشود، تا ان‌شاءالله انتخابات خوبی داشته باشیم.» (خطبه‌های نماز جمعه، ۱۴/۱۱/۱۳۹۰)

• پرهیز از طرح و بزرگنمایی شبهات موهوم

«طرح برخی شبهات غالباً موهوم که متأسفانه بعضی از مطبوعات بدان دامن می‌زنند و درباره‌ی آن بزرگنمایی می‌کنند، کمک به دشمن است. بودن یا نبودن چند نفر در میان نامزدهای انتخاباتی، هراندازه هم آن اشخاص از نظر یک گروه، شایسته و مفید باشند، نباید در اصل گرمی انتخابات تأثیری بگذارد و اهمیت آن را تحت الشعاع قرار دهد. اهمیت افراد و اشخاص هرگز به قدر اهمیت سرنوشت ساز انتخابات و حضور مردم نیست و نه شما و نه هیچ گروه دیگر نباید کاری کنند که به خاطر عدم حضور چند نفر معین در میان نامزدها، خدای ناکرده رفتار یا گفتارشان دشمن را شاد و به هدف شیطانی او کمک کند.» (پاسخ به نامه‌ی گروه‌های موسوم به ائتلاف خط امام، ۱۳۷۷/۷/۲)

× پرهیز از القای بحران در کشور

«مسائل کوچک را نباید بزرگ کرد. نباید القاء بحران کرد. سعی میکنند با هزار وسیله اثبات کنند که در ایران بحران هست. چه بحرانی؟ کدام بحران؟ کشور آرام، ملت قوی، بانشاط؛ این همه کار از سوی دستگاه‌های گوناگون، از سوی آحاد مردم در این کشور دارد انجام می‌گیرد. به توفیق پروردگار، امنیت کامل برقرار است. دستگاه‌ها با همدیگر همکاری داشته باشند. اگر همکاری نکنند، کارها خیلی بهتر هم خواهد شد. دشمن این را نمیخواهد.» (خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۴/۱۱/۱۳۹۰)

× پرهیز از مشغول سازی ذهن مردم به مسائل فرعی

«اینکه ما این همه عرض میکنیم، توصیه میکنیم، تأکید میکنیم، هم به مسئولین، هم به مردم، که خودتان را به مسائل فرعی سرگرم نکنید، برای خاطر این است. اینکه به مطبوعات، به رسانه‌ها، به روزنامه‌ها، به پایگاه‌های اینترنتی که امروز

رواج پیدا کرده است، هی سفارش میکنیم که از وارد کردن حرف‌ها و مطالب نادرست - که ذهن مردم را مشغول میکند - به فضای ذهنی مردم پرهیز کنید، به خاطر این است.» (بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۹۱/۱۰/۱۹)

× پرهیز از ایجاد فضای سردرگمی و گیجی و تخطیر برای مردم

هر حرکتی و هر عملی که جو را ناسالم بکند و هر نوع تبلیغی و هر نوع کاری که موجب بشود که این انتخاب مردم، قدرت انتخاب مردم تضعیف بشود و تحت الشعاع قرار بگیرد این ناسالم و تضعیف کننده ی انتخابات است و این چیزی است که از پیش از انتخابات بایستی مورد توجه قرار بگیرد، در تبلیغاتی که می شود، در کارهایی که می شود [...] به خصوص رسانه‌های جمعی، در کارهایی که رسانه‌های جمعی می کنند، در مطرح کردن افراد، در منکوب کردن افراد، ذهن‌ها را شستشو کردن و چیزهایی که ممکن است پیش از هر انتخابی برای یک جمعی بوجود بیاید که ذهن آن‌ها را منصرف کند. نباید کاری کرد که مردم حالت تخطیرشده و گیجی را پیدا کنند که یک تصمیمی هم می گیرد لکن نه از روی درک و آگاهی کامل که بلکه به هوش آمد و به خود آمد احساس کند که کار درستی انجام نداده. اگر ما کاری انجام بدهیم یا تبلیغات ما جوری باشد و رسانه‌های جمعیمان به شکلی عمل کنند که یک چنین حالتی به مردم دست بدهد که توانایی انتخاب درست از آن‌ها سلب بشود این درحقیقت انتخابات را مخدوش کردن است.» (بیانات در سمینار هیات‌های نظارت در انتخابات، ۱۳۶۶/۱۰/۱۶)

× پرهیز از دودل کردن مردم به انتخابات

«مبادا در روزنامه یا در رسانه‌یی - به هر نحوش - یا در تبلیغات، طوری حرف زده بشود که مردم را نسبت به انتخابات دودل بکنند. البته این مردم دودل نمی‌شوند. این مردم نشان داده‌اند که در مقابل توطئه‌های دشمن، هوشیارانه عمل می‌کنند؛ مخالفان انقلاب اسلامی هم این را می‌دانند؛ اما بالاخره تبلیغات و تلاش‌های خودشان را می‌کنند. مبادا کسانی در داخل محدوده‌ی نظام اسلامی پیدا بشوند که به این خواسته‌ی دشمن کمک کنند؛ به علت اختلافی که با زید و عمرو و بکری دارند، برای خاطر یک امر جزئی، کم‌اهمیت و احياناً شخصی یا گروهی، بیایند مردم را نسبت به این حقیقت عظیم - که حضور آن‌ها را در صحنه نشان می‌دهد - مردد و دل‌سرد بکنند.» (بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۷۰/۱۰/۱۹)

× پرهیز از شکستن اعتماد به نفس مردم و گفتار دل‌سرد کننده

« انسان جایز الخطاست؛ باید تلاش کند خطا نکند یا کمتر بکند. کسانی هم که خطای طرف مقابل را می‌بینند، باید دلسوزی کنند و خطا را به گوش او برسانند؛ اما هوچیگری کردن، مردم را دل‌سرد کردن، اعتماد به نفس مردم را شکستن، آن‌ها را ناامید کردن نسبت به آینده، هیچ روا نیست. این خطاب من به همه است؛ هم به مطبوعات، هم به رسانه‌ها، هم به مسئولین، هم به کسانی که منبرهای گوناگون خطابه و سخن گفتن با مردم را دارند؛ در مجلس، در نماز جمعه، در جاهای دیگر، در دانشگاه‌ها. این چیزی است که بحث مصلحت کشور است؛ باید مصلحت کشور را رعایت کرد. این هم یکی از آن راه‌های مقابله‌ی [دشمن] با اعتماد به نفس ملی است.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار دانشجویان دانشگاه‌های استان یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۳)

« اعمال و گفتار تفرقه‌انگیز و دل‌سردکننده از هر کسی صادر شود، خیانت به امام و اسلام است. از حضرات نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، ائمه‌ی محترم جمعه، گویندگان مذهبی و رسانه‌های عمومی تقاضا می‌کنم همگان را به این وظیفه‌ی انقلابی توجه دهند؛ و البته ضمانت اصلی برای این کار، آحاد مردم حزب‌الله‌اند که با مشاهده‌ی تخلف از این وظیفه‌ی الهی، موظف به نهی ازمنکر و اعراض از متخلفین می‌باشند.» (پیام به ملت شریف ایران در چهلمین روز ارتحال امام خمینی(ره)، ۱۳۶۸/۰۴/۲۳)

× صرف نظر از اختلافات جزئی و غیر اصولی و شایعه‌پراکنی

« حالا بعضی‌ها - چه مطبوعات، چه بعضی از عناصر گوناگون - توصیه‌پذیر نیستند؛ آن‌ها از ما توصیه نمی‌خواهند؛ معلوم نیست سیاست‌های بعضی از این دستگاه‌ها و مطبوعات و رسانه‌ها را کی معین می‌کنند و کجا معین می‌شود - نانشان در ایجاد اختلاف است - اما آن کسانی که مصالح کشور را می‌خواهند، مایلند حقائق را غالب کنند، من توصیه‌ام به آنها این است که از این اختلافات جزئی و غیر اصولی صرف نظر کنند. شایعه‌سازی و شایعه‌پراکنی درست نیست. انسان می‌بند صریحاً و علناً به مسئولین کشور - کسانی که بارهای کشور را بر دوش دارند - تهمت می‌زنند، نسبت به اینها شایعه‌سازی می‌کنند؛ فرق هم نمی‌کند، چه رئیس‌جمهور باشد، چه رئیس مجلس باشد، چه رئیس مجمع تشخیص مصلحت باشد، چه رئیس قوه‌ی قضائیه باشد؛ اینها مسئولین کشورند. مسئولین کشور کسانی هستند که زمام یک کاری به اینها سپرده است؛ مردم باید به اینها اعتماد داشته باشند، حسن ظن داشته باشند. نباید شایعه‌پراکنی کرد؛ دشمن این را می‌خواهد. دشمن می‌خواهد شایعه‌پراکنی کند؛ می‌خواهد دل‌ها را نسبت به یکدیگر، نسبت به مسئولین بدبین کند.» (بیانات در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور، ۱۳۸۸/۰۹/۰۴)

× پرهیز از تضعیف و کم‌رنگ سازی نقاط برجسته ملت

« آن کسانی هم که دارای تریبونهای گفتن هستند، دارای رسانه هستند، صدایشان در جامعه شنیده میشود، سعی کنند نقاط برجسته‌ی این ملت را طبق میل دشمن کوچک نکنند، تضعیف نکنند، کم‌رنگ نکنند. این هوشیاری ملت ایران باید همواره محفوظ بماند.» (بیانات در اجتماع مردم کنگاور، ۲۷/۰۷/۱۳۹۰)

× پرهیز از انتشار اخبار مضر

« بعضی از خبرهای دنیا، برای مردم ما اصلاً جالب نیست. حالا دانستند، دانستند؛ ندانستند، ندانستند. طبیعتاً این خبرها حذف می‌شود. بعضی از خبرها، اصلاً مضر است. حادثه‌یی را در جایی درست می‌کنند و میلیونها و میلیاردها دلار خرج می‌کنند، تا آن را به گوش ما برسانند. آنگاه ما ببینیم، همین حادثه را از طریق رسانه‌های گروهی خودمان، به گوش مردمان برسانیم! آیا این عاقلانه است؟! » (بیانات در دیدار با مدیران و مسؤولان بخشهای خبری صدا و سیما، ۲۱/۱۲/۶۹)

× لزوم رعایت رفتار توأم با کرامت و موازین اخلاقی و پرهیز از مغشوش سازی و آشفته سازی اذهان عمومی با تخریب، اهانت و تهمت زنی

« از طرف علاقه‌مندان به نامزدهای انتخاباتی گوناگون، بداخلاقیهای انتخاباتی، شایسته‌ی ملت ما نیست؛ تهمت زدن آدمهای مؤمن را، مصونیت‌دار از لحاظ اسلامی و شرعی را؛ در معرض هتک آبرو قرار دادن در شبنامه‌ها، در مطبوعات، در پایگاههای اینترنتی و غیره، این‌ها اصلاً مصلحت نیست. من به طور جد از همه‌ی کسانی که نسبت به نامزدهای مختلف علاقه‌مندی‌ای دارند، درخواست می‌کنم، اصرار می‌کنم که این علاقه‌مندی خودتان را از راه تخریب دیگران، اهانت به دیگران، متهم کردن دیگران نشان ندهید. هرچه می‌خواهید، از نامزد مورد علاقه‌ی خودتان تمجید کنید، تعریف کنید؛ اما دیگران را تخریب نکنید. این علامت بدی است.» (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم یزد، ۱۲/۱۰/۱۳۸۶)

« حالا بعضی با انگیزه‌های سیاسی و بعضی با انگیزه‌های حتّی دینی اشخاص - چهره‌های سیاسی، چهره‌های دینی، چهره‌های انقلابی، موجهین حوزه‌های علمیه و حتّی محترمین از علما و روحانیون - را مورد تخریب قرار میدهند. این چه کاری است؟! این

نه منطبق شرعی دارد و نه منطبق عقلایی؛ نه شرع با این کار موافق است، نه عقل. اگر واقعاً انسان از یک جهتگیری ای که خیال میکند فلان کس یا فلان کسان در آن جهتگیری هستند، ناراضی است، راهش تخریب و اهانت به اشخاص نیست، راهش اسم آوردن از این و آن نیست، راهش تبیین است ... چرا به هم حسن ظن ندارید؟ چرا حمل بر صحت نمیکنید؟ خوب شما کسی را قبول ندارید، آن اثری را که بر قبول داشتنی مترتب میشود، مترتب نکنید؛ اما اینکه انسان بیاید دست به تخریب بزند، این بسیار کار بدی است» (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار خبرنگاران منتخب ملت، ۸۵/۶/۹)

« در انتخابات با کرامت رفتار کنند همه؛ چه آنهایی که نامزد میشوند، چه آنهایی که طرفدار آنها هستند، چه آنهایی که مخالف با بعضی از نامزدها هستند. جناحهای مختلف کشور، بداخلاقی و بدگوئی و اهانت و تهمت و این حرفها را مطلقاً راه ندهند. این از آن چیزهایی است که اگر پیش بیاید، دشمن از او خوشحال میشود.» (بیانات در دیدار مردم قم، ۸۶/۱۰/۱۹)

« همه از بداخلاقیهای انتخاباتی باید بشدت پرهیز کنند؛ بدگویی کردن، اهانت کردن، تهمت زدن، برای عزیز کردن خود و یا نامزد مورد نظر خود، دیگران را و رقبا را در چشم مردم خوار کردن، اینها راهها و روشهای صحیح و اسلامی نیست. رقابت باید باشد؛ رقابت مثبت و پرشور، اما با رعایت موازین اخلاقی.» (بیانات در دیدار مردم ابرکوه، ۸۶/۱۰/۱۵)

« تخریب کردن، اهانت کردن و خردکردن شخصیت‌های گوناگون، همه برخلاف اقتضای سلامت انتخابات است. هم مطبوعات، هم رادیو و تلویزیون، هم کسانی که به ابزارهای گوناگون ارتباط جمعی دیگری مجهز هستند، هم کسانی که یک منبری برای سخن گفتن دارند؛ همه توجه داشته باشند که» تخریب، فضای انتخابات را خراب می کند. « شما از آن کسی که به او علاقه مندید دفاع کنید هیچ مانعی ندارد اما به آن کسی که رقیب اوست مطلقاً حمله نکنید؛ تخریب نکنید. این تخریب‌ها و این حرف زدن‌ها و اهانت کردن‌ها نه حیثیت دارد برای مستمعان و نه جایز است به خاطر اینکه فضا را خراب می کند.» (بیانات در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام، ۱۳۸۵/۷/۱۸)

« آن کسانی هم که دستی در تبلیغات دارند، فضای سیاسی کشور را آشفته نکنند؛ بدگویی از این، اهانت به آن، معارضه‌ی جناح‌های سیاسی با هم. مردم چه تقصیری کرده اند که بایستی ذهن آن‌ها به خاطر انگیزه‌های مختلف سیاسی اشخاص و گروه‌ها و جناح‌ها و مجموعه‌ها، آشفته و مغشوش شود. این‌ها بگذارند فضای انتخابات سالم باشد. البته هرکس حق دارد از خود و نامزد انتخاباتی خود دفاع و حمایت کند؛ این مانعی ندارد. تبلیغات در حد متعارف و بدون اسراف و زیاده روی، خیلی خوب است؛ اما اهانت، تخریب و بدگویی - این کارهایی که جزو رسوم زشت بعضی از کشورهای غربی است - را کنار بگذارند؛ بگذارند مردم در یک فضای آرام، با تشخیص، با بصیرت و بدون سراسیمگی انتخاب کنند.» (بیانات در خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۸۵/۸/۲)

« فضای اهانت و هتک حرمت در جامعه، یکی از آن چیزهایی است که اسلام مانع از آن است؛ نباید این اتفاق بیفتد. فضای هتک حرمت، هم خلاف شرع است، هم خلاف اخلاق است، هم خلاف عقل سیاسی است. انتقاد، مخالفت، بیان عقاید، با

جرأت، هیچ اشکالی ندارد؛ اما دور از هتك حرمتها و اهانتها و فحاشی و دشنام و این چیزها. همه هم در این زمینه مسئولند. این کار علاوه بر اینکه فضا را آشفته میکند و اعصاب آرام جامعه را به هم میریزد - که امروز احتیاج به این آرامش هست - خدای متعال را هم از ما خشمگین میکند. من میخواهم این پیامی باشد به همه‌ی آن کسانی که یا حرف میزنند، یا مینویسند؛ چه در مطبوعات، چه در وبلاگها. همه‌ی اینها بدانند، کاری که میکنند، کار درستی نیست. مخالفت کردن، استدلال کردن، يك فكر سياسي غلط یا يك فكر دینی غلط را محکوم کردن، يك حرف است، مبتلا شدن به این امر خلاف اخلاق و خلاف شرع و خلاف عقل سیاسی، يك حرف دیگر است؛ ما این دومی را به طور کامل و قاطع نفی میکنیم؛ نباید این کار انجام بگیرد. متأسفانه بعضی این کار را میکنند. من بخصوص به جوانها توصیه میکنم. بعضی از این جوانها بلاشک مردمان بااخلاص و مؤمن و خوبی هم هستند، اما خیال میکنند این وظیفه است؛ نه، من عرض میکنم این خلاف وظیفه است، عکس این وظیفه است. (بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری؛ ۱۹/۱۲/۱۳۸۹)

× پرهیز از کدرسازی فضا با تهمت زنی

« فضا را نباید از تهمت و از گمان سوء پر کرد. قرآن کریم میفرماید: «لو لا اذ سمعتموه ظن المؤمنون و المؤمنات بانفسهم خیرا»؛ وقتی میشنوید که یکی را متهم میکنند، چرا به همدیگر حسن ظن ندارید؟ تکلیف دستگاه اجرائی و قضائی به جای خود محفوظ است. دستگاه‌های اجرائی باید مجرم را تعقیب کنند، دستگاه‌های قضائی باید مجرم را محکوم و مجازات کنند؛ با همان روشی که ثابت میشود و در قوانین اسلامی و قوانین عرفی ما هست و هیچ هم در این زمینه نباید کوتاه بیایند؛ اما مجازات مجرم که از طرق قانونی جرم او ثابت شده است، غیر از این است که به گمان، به خیال، به تهمت، یکی را متهم کنیم، بدنام کنیم، توی جامعه دهن به دهن بگردانیم. اینکه میشود. این فضا، فضای درستی نیست. یا دیگران - خارجی‌ها، بیگانه‌ها، تلویزیونهای مغرض - علیه کسی یا کسانی حرفی بزنند، ادعا کنند که اینها فلان جا خیانت کردند، فلان جا خطا کردند؛ ما هم عین همان را پخش کنیم. این، ظلم است؛ این، مورد قبول نیست. رسانه‌های بیگانه کی دلشان برای ما سوخته است؟ کی خواسته‌اند حقائق در مورد ما روشن بشود، که در این مورد بیایند حقیقت را گفته باشند؟ حرفهای میزنند، ادعاهائی میکنند. نباید گفت اینها شفافیت است. این، شفافیت نیست؛ این، کدر کردن فضا است. شفافیت معنایش این است که مسئول

در جمهوری اسلامی عملکرد خودش را به طور واضح در اختیار مردم قرار بدهد؛ این معنای شفافیت است. باید هم بکنند؛ اما اینکه ما بیائیم این و آن را بدون اینکه اثبات شده باشد، بگیریم زیر بار فشار تهمت و چیزهایی را به آنها نسبت بدهیم که ممکن است در واقع راست باشد، اما تا مادامی که ثابت نشده است، ما حق نداریم آن را بیان کنیم؛ این آن را متهم کند، آن را متهم کند؛ از رسانه‌ی بیگانه - رسانه‌ی مغرض انگلیس - شاهد برایش بیاوریم، بعد هم یک نفر از آن طرف پیدا بشود و کل نظام را به اموری که شایسته‌ی نظام اسلامی نیست و نظام اسلامی شأنش بسیار بالاتر است از این چیزهایی که بعضی به نظام اسلامی نسبت میدهند، متهم بکند، این اشکال بر آنها بیشتر هم وارد است. تهمت زدن به یک شخص گناه است، تهمت زدن به یک نظام اسلامی، به یک مجموعه، گناه بسیار بزرگتری است. پروردگارا! با تقوای خود ما را از این گناهان دور کن.» (خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۲۹/۰۶/۱۳۸۸)

× پرهیز از بدگویی و افشاکاری‌های بی پایه و اساس و لجن پراکنی علیه یک دیگر

«فضای انتخابات باید سالم باشد. نباید عده‌ای با قلم و بیان و مطبوعات و عده‌ای هم با ابزار مخالفت با فلانی یا طرفداری از این نامزد یا آن نامزد فضا را آلوده کنند. کسانی که به اسلام احترام می‌گذارند، کسانی که قدر و ارزش جمهوری اسلامی را ارج می‌نهند، کسانی که از ما حرف شنوی دارند، در هر جای کشور هستند، از همین اول کار مراقب باشند. کارشکنی نسبت به دیگران، لجن پراکنی علیه این نامزد یا آن نامزد، بدگویی کردن و افشاکاری‌های بی پایه و اساس نسبت به اشخاص، همه‌ی اینها کارهای ممنوع و ضد ارزش و خلاف مشی جمهوری اسلامی و خلاف حق است. از این کارها اجتناب کنید.» (بیانات در جمع کثیری از مردم گیلان، ۱۳۸۰/۲/۱۱)

× پرهیز از سوق دادن فضای جامعه به سمت فضای سوءظن و فضای بدگمانی

«به اخلاق خودمان هم برسیم. اخلاق اهمیتش از عمل هم بیشتر است. فضای جامعه را فضای برادری، مهربانی، حسن ظن قرار بدهیم. من هیچ موافق نیستم با اینکه فضای جامعه را فضای سوءظن و فضای بدگمانی قرار بدهیم. این عادات را از خودمان باید دور کنیم. اینکه متأسفانه باب شده که روزنامه و رسانه و دستگاه‌های گوناگون ارتباطی - که امروز روزبه‌روز هم بیشتر و گسترده‌تر و پیچیده‌تر میشود - روشی را در پیش گرفته‌اند برای متهم کردن یکدیگر، این چیز خوبی نیست؛ این چیز خوبی نیست، دل ما را تاریک میکند، فضای زندگی ما را ظلمانی میکند. هیچ منافات ندارد که گنهکار تاوان گناه خودش را ببیند، اما فضا، فضای اشاعه‌ی گناه نباشد؛ تهمت زدن، دیگران را متهم کردن به شایعات، به خیالات.» (خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۲۹/۰۶/۱۳۸۸)

× پرهیز از غیبت

« اینی که اصلاً این کار [غیبت] جایز است یا جایز نیست ولو به قصد اصلاح باشد، این را نمیشود به طور مطلق يك چنین چیزی را پابند شد؛ که ما بگوئیم ما چون میخواهیم در امر جامعه اصلاح کنیم، پس زیدی را، عمروی را یا يك جریانی را به طور مطلق مورد تهاجم قرار بدهیم، غیبت کنیم؛ حالا آن کسانی که این کارها را میکنند، خیلی اوقات به غیبت هم اکتفاء نمیکند؛ خوب، ملاحظه میکنید دیگر. گاهی چیزهایی را می‌آورند که معلوم نیست حدّ غیبت بر او صادق باشد؛ شاید مصداق تهمت است، مصداق افتراء است، مصداق قول به غیر علم است، مصداق سبّ و شتم است؛ نمیشود این را گفت که اگر طرف قصد اصلاح دارد، پس بنابراین این جایز است برای او، نه؛ موارد استثناء همان مواردی است که [در کتب فقهی] ذکر شده است. منتها باید این موارد صدق کند، احراز بشود. این خیلی مهم است. واقعاً یکی از چیزهایی که ما همه‌مان [باید توجه کنیم]، به مردم هم باید بگوئیم، یاد بدهیم که توجه بکنند این است که: به صرف توهّم این که حالا این کار مصلحت دارد، دستشان را، یا قلمشان را، یا وبلاگشان را آزاد نکنند که هر چه به دهنشان آمد، آن را بگویند؛ اینجور نیست، چون وسائل مدرن امروز همه مشمول همین حکم است. یعنی خواندن وبلاگ هم مثل خواندن کاغذ است، کتاب است، نامه است، مثل شنیدن حرف است. استماع غیبت شامل همه‌ی اینها میشود؛ یعنی ملاک استماع در اینها وجود دارد مسلماً. شنیدن به گوش خصوصیتی ندارد، خواندن تو نامه هم عین همان است که ما در بحث استماع این را تأکید کردیم و عرض کردیم. خوب، دوربین هم همین جور است. فرض کنید که اگر چنانچه انسان يك خطائی را از کسی دید، این را رفت با دوربین ثبت کرد، بعد آمد يك جائی نشان داد؛ این هم همان است دیگر، چه فرقی میکند؟ یعنی بایستی واقعاً به اینها توجه کرد. محیط را باید محیط اخلاقی کرد. ما اگر بخواهیم جامعه را اصلاح بکنیم، این اصلاح فقط به این نیست که انسان از افراد غیبت بکنند. راه‌های دیگری هم وجود دارد. حالا من غیبت را عرض میکنم. فضلاً از تهمت و افتراء و اینها.» (خارج فقه / حکم غیبت با ابزار قلم و رسانه‌های جدید، ۰۷/۱۰/۱۳۸۹)

× پرهیز از هوچیگری رسانه‌ای

« یکی از راه‌ها - که این راه سوم را هم غربی‌ها بشدت در این سالها دنبال کردند - مسئله‌ی هوچیگری است؛ هوچیگری

مطبوعاتی. آدم خیال میکند که هو کردن افراد مال محدوده‌های خاصی از مردم است، توی مجامع خاصی؛ نخیر، در سطح بین‌المللی یکی از کارهایی که بسیار رایج است، هوچیگری است؛ هوچیگری رسانه‌ای. امروز امکانات رسانه‌ای هم فراوان است.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار دانشجویان دانشگاه‌های استان یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۳)

× پرهیز از شارلاتانیزم مطبوعاتی

«من نمی‌دانم مدل اینها کجاست و کیست؟! مطبوعات غربی هم این‌طور نیستند! این یک نوع شارلاتانیزم مطبوعاتی است که امروز بعضی از مطبوعات در پیش گرفته‌اند! در دنیایی که برای بعضی از روزنامه‌های ما مدل روزنامه‌نگاری است، اگر مسؤولی، وزیر، حتی رئیس جمهوری دزدی کند، می‌نویسند و افشا می‌کنند؛ اگر جنایت کند، افشا می‌کنند؛ اگر رشوه‌خواری کند، تیر می‌زنند و می‌گویند؛ اما به قانون اساسی کشور حمله نمی‌کنند؛ به مجلس قانونگذاری حمله نمی‌کنند. ممکن است از قوانین مصوب انتقاد کنند، تحلیل کنند؛ اما در قبال یک قانون، هوچی بازی راه نمی‌اندازند. اینها از صاحبان اصلی این روشها هم قدم جلوتر گذاشته‌اند! قانون اساسی، مورد اهانت؛ سیاستهای اصلی کشور، مورد اهانت؛ قضایای کوچک، درشت‌نمایی شده! در هر حادثه‌ای، جوّ تهمت فضا را پر می‌کند! تروری اتفاق می‌افتد. هنوز هیچ اطلاعاتی در دست نیست؛ هنوز از این که این حادثه را چه کسی انجام داده، هیچ‌کس سرنخی ندارد؛ اما می‌بینید که در روزنامه تیر می‌زنند؛ سپاه را متهم می‌کنند؛ بسیج را متهم می‌کنند؛ روحانیت را متهم می‌کنند! هدف از این کارها چیست؟! [...] من می‌دانم که در بسیاری از این مطبوعات، آدمهای خوب و مؤمنی مشغول کارند - چه کسانی که قلم می‌زنند، چه کسانی که اداره می‌کنند - اما در لابلای همینها اثر انگشت «عبداللّه بن ابی‌ها» را می‌بینم: تفرقه‌افکنی‌ها، اختلاف‌افکنی‌ها، تشنج آفرینی‌ها، تشویش افکار عمومی، نا امید کردن‌ها، یأس پراکنی‌ها، چهره‌سازی عناصر وابسته و مرید دشمن، از نظر انداختن عناصر مفید و مؤمن و مخلص و دلسوز! البته این کارها به جایی هم نخواهد رسید؛ خدای متعال رسوا می‌کند.» (بیانات در دیدار با جوانان در مصلای بزرگ تهران، ۱۳۷۹/۰۲/۰۱)

× پرهیز از بی‌احترامی به شورای نگهبان

«مبادا خدای نکرده کسی از هیأت‌های نظار در گوشه‌ای از کشور کاری کند که دهان بدخواهی را باز کند و احترام شورای نگهبان هتک شود؛ یا در بیان مطالب طوری حرف زده شود که احیاناً کسانی به عنوان اعتراض - نه از سر خیرخواهی - حرمت شورای نگهبان را هتک کنند. کسانی هم که در بیرون این مجموعه هستند، همین‌طور باید رعایت کنند. آن‌هایی که قلمی به‌دستشان هست، تریبونی در اختیارشان هست، بفهمند که اعتراض کردن، بی‌احترامی کردن و هتک حرمت شورای نگهبان، خطای کوچکی نیست. قابل قبول و قابل تحمل نیست.» (بیانات در دیدار اعضای هیأت نظارت بر انتخابات شورای نگهبان، ۱۳۷۴/۱۱/۱۴)

× پرهیز از حاکم کردن فضای نفرت و خشونت سیاسی در جامعه با به کارگیری الفاظ «چپ» و «راست»

« من می بینم متأسفانه بعضی‌ها با اظهارات خود در برخی از این نوشتجاتی که منتشر می شود، سعی می کنند فضای نفرت را بر جامعه حاکم کنند. این یکی به جناح چپ بد می گوید، آن یکی به جناح راست بد می گوید؛ این‌ها کجا می روند؟ کجا می روید و چه می خواهید؟! چیست این تعبیراتی که ساخته اند و غالباً هم این‌ها را دشمن در دهانشان گذاشته و پرتاب کرده و یک عده آدم غافل - حالا نمی گوئیم مغرض؛ اما بعضیشان هم قطعاً مغرضند - همین‌ها را گرفته اند و مرتب لب می جنبانند و این حرف‌ها را تکرار می کنند؟! چپ و راست چیست؟! این ملت، ملت مسلمان و مؤمن و یکپارچه ای است. آحاد این ملت، با هم این انقلاب را به وجود آوردند؛ با هم بیست و یک سال این نظام را حفظ کردند؛ با هم یک خطر بزرگ را در طول هشت سال جنگی که بر ما تحمیل شده بود، دفع کردند. بنابراین ملت باهمند؛ این دیوارکشی‌ها چیست؟! »

(بیانات در دیدار کارگزاران حج، ۷۸/۱۱/۲۶)

× کنار گذاشتن بحث دل آزار «برنده» و «بازنده»

« توصیه این‌جانب به جریان‌ها و گروه‌ها و احزاب سیاسی، به همه آن است که بحث دل آزار برنده و بازنده را به کنار بگذارند و به اختلافات دشمن شاد کن دامن نزنند، برنده‌ی این انتخابات ملت است و همه‌ی کسانی که در انتخاب شرکت داشته‌اند اعم از آن‌ها که خود یا نامزد مورد علاقه‌شان رای آورده یا نیاورده‌اند، همه برنده‌اند، بازنده‌ی این انتخابات، امریکا و صهیونیسم و دشمنان ملت ایرانند. » (پیام تشکر در پی حضور پرشکوه مردم در انتخابات دوره هفتم مجلس، ۰۲/۱۲/۱۳۸۲)

× پرهیز از ایجاد فضای کدورت

« نگذارید که فضای انتخاباتی، فضای کدورت شود. هر کدام از نامزدها و طرفدارانشان، برای خودشان تبلیغ کنند؛ اما دوستان و هم میهنان و برادرانشان را که احیاناً از نامزد دیگری حمایت می کنند، زخم خورده و رنج دیده و از خودشان مکدر نکنند.»

(بیانات در دیدار خانواده‌های معظم اسرا و مفقودان جنگ تحمیلی، ۷۶/۲/۳۱)

« با وحدت و یکپارچگی، «کأنهم بنیان مرصوص»، مثل یک دژ پولادین، در مقابل دشمن بایستید؛ مثل چند برادر در یک خانه. ممکن است دو برادر از یکدیگر کدورت و گله هم داشته باشند، اما در مقابل کسی که به خانه ی آن‌ها حمله می کند، دوش به دوش، باید در کنار هم بایستند.» (بیانات در اجتماع مردم مشهد مقدس و زائران حضرت ثامن الحجج، علی‌بن موسی الرضا(ع) در روز عید سعید فطر، ۷۱/۱/۱۵)

× پرهیز از ایجاد سوال و ابهام در ذهن مردم

« ایجاد ابهام در ذهن مردم اشکال دارد؛ اختلاف سیاسی مانعی ندارد؛ اختلاف نظر مانعی ندارد؛ مبارزات انتخاباتی به شکل سالم، مانعی ندارد؛ اما خراب کردن یکدیگر، خراب کردن چهره ی کشور، خراب کردن ذهن مردم و چهره ی مسؤولین دلسوز، اشکال دارد. ایجاد سؤال و ابهام در ذهن مردم، اشکال دارد. » (بیانات در اجتماع مردم مشهد مقدس و زائران حضرت ثامن الحجج، علی‌بن موسی الرضا(ع) در روز عید سعید فطر، ۷۱/۱/۱۵)

× تلاش جهت ایجاد فضای دوستانه و پرهیز از ایجاد فضای دشمنی و تقار و تشنج

« من به همه ی کسانی که نامزد انتخابات ریاست جمهوری هستند و طرفداران آن‌ها صمیمانه عرض می کنم که فضای کشور را فضای دشمنی و تقار و تشنج و اختلاف نکنند. البته ملت این طور نیستند؛ گروهی هستند که اگر مجموع شان را بشمریم، به چند هزار نفر نمی رسند - بالاخره هر کس طرفدارانی دارد - این‌ها فضای روزنامه‌ها و دستگاه‌های ارتباط جمعی را متشنج می کنند. فضا باید دوستانه باشد؛ هر کس حرف‌های خودش را بزند و برنامه‌های خودش را بگوید و کاری را که خودش می تواند بکند، بیان کند؛ به دیگران چه کار دارند؟ فضا را متشنج نکنند؛ فضا را برادرانه و صمیمانه بکنند.» (بیانات در دیدار خانواده‌های شهدا، ۸۴/۳/۳)

«هیچکس نباید به این تشنج‌آفرینی و اغتشاش‌آفرینی کمک کند[...]. و هر کاری که تشنج‌آفرین باشد، واقعاً نکنند؛ یعنی همدیگر را عصبانی نکنند[...]. نباید جواری حرف بزنند، جواری رفتار کنند که آن طرف مقابل را عصبانی کند، جریحه‌دار کند[...]. همه یک جهت مشترک دارید که آن عبارت است از حضور در این صحنه‌ی انتخابات و دفاع از نظام اسلامی؛ این اساس قضیه است، این آن چیزی است که دل ولی‌عصر (ارواحنا فداه) را راضی میکند و خشنود میکند.» (بیانات در دیدار نمایندگان نامزدهای انتخابات، ۲۶/۰۲/۱۳۸۸)

× پرهیز از انتقاد توأم با اشاعه روحیه بدبینی

« در نظام اسلامی، اگرچه رسم و سنت انتقاد و نصیحت مشفقانه به مسئولین، یکی از مواهب الهی و مفاخر اسلامی و مایه ی رشد و ارتقاء و پیشرفت امور و مصداق بارز فریضه ی امر به معروف است و باید در جامعه بماند و توسعه و کیفیت بیابد، ولی مخلوط کردن این کار مستحسن و لازم با اشاعه ی روحیه ی بدبینی و سوءظن به کارگزاران اصلی کشور و بدگویی از آنان - که به تضعیف روحیه، یا تضعیف جایگاه آنان بینجامد - خطایی بزرگ و خیانت آمیز خواهد بود.» (بیانات در دیدار مهمانان خارجی شرکت کننده در مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام(ره)، ۷۱/۳/۱۳)

« امروز متأسفانه انسان مشاهده میکند که در بین برخی مسئولین و نخبگان سیاسی و غیره کأنه مد شده است که نگاه، نگاه بدبینانه باشد؛ نگاه منفی باشد؛ نقاط مثبت را نبینند؛ روی نقاط منفی تکیه کنند. در رسانه‌ها و غیررسانه‌ها مرتباً منفی‌بافی میشود. تا انسان میگوید هم چرا، میگویند آقا شما نمیگذارید ما واقعیات را بگوئیم. میگویند سیاه‌مائی است، میگویند فلان است؛ ما میخواهیم حقایق را بگوئیم. نه، این یکسوگیری است. خب، اگر فرض بفرمائید یک واحد تولیدی دچار يك اشکالی میشود و شما میخواهید به عنوان يك نگاه واقع‌بینانه آن را بیان کنید، بسیار خوب، در کنارش مثلاً دو تا واحد تولیدی هم ایجاد شده. اگر این نقطه‌ی مثبت را بیان کنیم، یک جور مسائل کشور را میفهمیم؛ اگر این نقطه‌ی مثبت را بیان نکنیم، مسائل کشور را جور دیگری خواهیم فهمید. اگر فقط نقاط منفی را مشاهده کنیم - که البته نقاط منفی وجود دارد - این طبعاً واقع‌بینی نیست؛ این برآورد درستی از اوضاع کشور به ما نخواهد داد؛ منجر به ناامیدی میشود؛ ضرر اجتماعی‌اش هم این است.» (بیانات در دیدار مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران، ۱۶/۰۵/۱۳۹۰)

× عدم برخورد و رفتار یکسان با مخالفان و معارضان

«یکی از خصوصیات امیرالمؤمنین این است که رفتارش با مخالفان و معارضان يك جور نیست؛ همه را به يك چوب نمیراند. امیرالمؤمنین فرق میگذارد بین افرادی و جریان‌هایی، با افرادی و جریان‌های دیگری. درباره‌ی خوارج - البته در مقابل انحراف و انحطاط و توسل به ظواهر دینی - بدون اعتقاد، علی‌ایستاد؛ هم در مقابل معاویه ایستاد - آنوقتی که قرآن‌ها را سر نیزه کردند، امیرالمؤمنین فرمود: واللّه این مکر است، این خدعه است، این فریب است؛ این‌ها به قرآن اعتقادی ندارند - هم در آنوقتی که خوارج با آن ظواهر دینی، با آن صوت

حزین قرآن‌خوانی در مقابل حضرت قرار گرفتند، حضرت ایستاد. یعنی آنجائی که کسانی بخواهند با ظواهر دینی کار بکنند و پیش بروند، امیرالمؤمنین می‌ایستاد؛ حالا چه معاویه بود، چه خوارج بود؛ تفاوتی نمی‌کرد. اما در عین حال يك جور با این‌ها برخورد نمی‌کرد. ایستادگی بود، اما نصیحت امیرالمؤمنین و رفتار خود او همیشه این بود. لذا فرمود «لاتقاتلوا الخوارج بعدی»؛ بعد از من با خوارج نجنگید؛ جنگ با خوارج نکنید؛ «فلیس من طلب الحقّ فاخطأه کمن طلب الباطل فأدرکه»؛ آن کسی که دنبال حق هست، منتها اشتباه میکند - دنبال حق است؛ از روی جهالت، از روی قشری‌گری خطا میکند، اشتباه میکند - او مثل کسی نیست که دنبال باطل می‌رود و به باطل می‌رسد؛ این‌ها يك جور نیستند.» (خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۲۰/۰۶/۱۳۸۸)

× پرهیز از رساندن اختلاف نظر به تنازع

«نگذارید اختلاف‌نظر به تنازع برسد. این تنازع موجب فشل و ضعف قوا خواهد شد. دروغ، اهانیت، دستگاه‌ها یکدیگر را متهم کردن، شایعه‌پراکنی، افتراء به رقیب، تحریک عصبیت‌های گوناگون؛ این‌ها هیچکدام با انتخابات اسلامی سازگار نیست. این خطاب به همه‌ی جناح‌هاست؛ خطاب به اشخاص یا جناح معینی نیست؛ خطاب به همه است. این وظیفه‌ی همه‌ی ماست. همه باید این چیزها را رعایت کنند. همه هم در چارچوب قانون حرکت کنند.» (بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۵/۰۵/۱۳۸۲)